

# РЕШЕНИЕ

№ 646

гр. София, 04.02.2020 г.

## В ИМЕТО НА НАРОДА

**АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 10 състав**, в публично заседание на 13.11.2019 г. в следния състав:

**СЪДИЯ: Камелия Стоянова**

при участието на секретаря Дора Тинчева и при участието на прокурора Моника Малинова, като разгледа дело номер **13157** по описа за **2018** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 203, ал. 1 от АПК, вр. чл. 1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди.

Образувано е по искова молба от [фирма] срещу Комисията за енергийно и водно регулиране. Искът е предявен на основание чл. 1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди, вр. чл. 203 и сл. от АПК. Претендира се обезщетение за причинени на търговското дружество имуществени вреди в размер на 1 346 165, 92 лв. (от които 1 167 124, 08 лв. главница и 179 041, 84 лв. законни лихви) от незаконосъобразни административни актове – решение № Ц-010/30.03.2011 г. и решение № Ц-5/20.02.2015 г., издадени от Държавната комисия за енергийно и водно регулиране. В условията на обективно кумулативно съединяване са предявени 1) иск за обезщетение за пропуснати ползи в размер на 338 062, 16 лв., формирани като произведение на произведеното и продаденото от праводателя на ищеца количество електрическа енергия по разликата между ценовото равнище на продажбите при преференциална цена от 112.48 лв./МВтч без ДДС, и преференциална цена при продажба на електрическа енергия в размер на 171. 18 лв./МВтч без ДДС, за период 01.04.2011 г. до 17.12.2013 г., претърпени вследствие на отмененото решение № Ц-010/30.03.2011 г. в частта по т. 7, законната лихва за забава от 171 442, 11, 32 лв. върху главницата от 17.12.2013 г. до датата на подаване на исковата молба – 14.12.2018 г., 2) иск за обезщетение за пропуснати ползи в размер на 571 031, 95 лв.,

формиран като произведение на произведеното и продадено от ищеца количество електрическа енергия по разликата между ценовото равнище на продажбите по преференциална цена от 112.48 лв./МВтч без ДДС, и преференциална цена при продажба на електрическа енергия в размер на 171.18 лв./МВтч без ДДС за периода 18.12.2013 г. до 30.11.2018 г., както и пропуснати ползи в размер на 258 029, 97 лв., формиран като разликата при ценовото равнище на продажбите (на свободен пазар по свободно договорени цени или по цени за излишък на балансиран пазар), реализирани от ищеца за количествата над 2500 работни часа и преференциална цена при продажба на електрическа енергия в размер на 171.18 лв./МВтч без ДДС до пълното нетно специфично количество електрическа енергия – 3724 kwh, въз основа на което е определена преференциална цена по т. 4 от решение № Ц-10 от 30.03.2011 г. на Държавната комисия за енергийно и водно регулиране, за периода от 20.02.2015 г. до 30.11.2018 г., или общо в размер на 829 061. 92 лв., претърпени вследствие на отмененото решение № Ц-5/20.02.2015 г., законната лихва за забава от 7599, 73 лв. върху главницата от 12.11.2018 г. до датата на подаване на исковата молба, 3) законната лихва за забава върху главниците за периода от датата на подаване на исковата молба до датата на окончателно изплащане на дължимите суми.

Претендират се и разноските в съдебното производство.

Ответникът Комисията за енергийно и водно регулиране изразява мотивирано становище за неоснователност на исковата претенция. Претендират се направените разноси.

Прокуратурата дава заключение за неоснователност на иска.

Съдът, като обсъди становищата на страните и доказателствата по делото, приема за установени следните обстоятелства по делото:

[фирма] е титуляр на разрешително № 41140136/24.06.2009 г. за водовземане от воден обект река Черна Места, с цел производство на електроенергия, посредством МВЕЦ с инсталирана мощност 670 кВт и нетен напор 104, 27, с посочен начален срок на действие на разрешителното 24.06.2009 г. краен срок 24.06.2015 г. Срокът на действие на разрешителното за водоползване е продължен с решение № ПО-01-43/24.02.2015 г. С разрешение за ползване № СТ-12-441/22.05.2007 г., издадено от ДНСК е разрешено ползването на строеж „МВЕЦ Черна Места“ с подобекти сграда в имот № 577001, водохващане и напорен тръбопровод, с възложител [фирма]. С решение № С-05/14.05.2012 г., издадено от председателя на Държавната комисия за енергийно и водно регулиране са издадени сертификати за произход на производителите на електрическа енергия за произхода на стоката електрическа енергия, произведена от възобновяеми енергийни източници за периода от 01.01.2011 г. 31.12.2011 г., като под № 39 в приложение № 3 е посочено [фирма]. От събраните по делото доказателства се установява, че на 01.12.2010 г. е сключен договор № 59 за изкупуване на електрическа енергия между [фирма] в качеството му на краен снабдител с електрическа енергия наричан купувач и [фирма] в качеството му на производител на електрическа енергия от „ВЕЦ Черна Места“, наричан продавач. По силата на чл. 1 от договора продавачът доставя на купувача в местата на продажба, а купувачът купува произведената от продавача електрическа енергия по цени и условия, определени в този договор и в съответствие с действащите нормативни актове. Съгласно чл. 4 от договора продавачът е длъжен да кандидатства за издаване на сертификат за произход на произведената електрическа енергия съгласно сроковете в Наредбата за издаване на сертификати за произход на електрическа енергия,

произведени от водноенергийни източници. Цените и плащанията са регламентирани в раздел 6 от договора – „Цени и плащания“. Вредите се претендират от отменени като незаконосъобразни административни актове, издадени от Държавната комисия за енергийно и водно регулиране.

С решение № Ц-10 от 30 март 2011 г. Държавната комисия за енергийно и водно регулиране, на основание чл. 21 от Закона за възобновяемите и алтернативни енергийни източници и биогоривата (отм., действащ към момента на издаване на решението) и чл. 4, ал. 3, във връзка с чл. 19а от Наредбата за регулиране на цените на електрическата енергия, определя, считано от 01.04.2011 г. преференциална цена за продажба на електрическа енергия от възобновяеми енергийни източници и водноелектрически централи с инсталирана мощност до 10 МВт, в 26 точки на решението за отделните видове възобновяеми енергийни източници. В т. 1 до 7 от посоченото решение Държавната комисия за енергийно и водно регулиране определя преференциална цена за продажба на електрическа енергия от водноелектрически централи с инсталирана мощност до 10 МВт. В т. 1 до 6 комисията класифицира водноелектрическите централи и определя преференциална цена съгласно установените критерии по чл. 19а, ал. 1 и ал. 2 от наредбата и по чл. 36 и сл. от Наредба № 14 за технически правила и нормативи за проектиране, изграждане и ползване на обектите и съоръженията за производство, преобразуване, пренос и разпределение на електрическа енергия съобразно схемата на хидроенергийния обект, инсталираната мощност и водния пад на електрическите централи. Комисията е предложила и следните специални критерии – наличие на горен изравнител, който позволява непрекъснатата работа на централата с номинална мощност най-малко два часа в денонощие и наличие на долен изравнител за централите, които работят по зададен от министъра на околната среда и водите месечен график за ползване на водите на комплексните и значимите язовири. В т. 7 от решението са включени водноелектрически централи под 10 МВт, въведени в търговска експлоатация преди 19 юни 2007 г., като определената преференциална цена е в размер на 112.48/МВтч. В тази му част това решение на Държавната комисия за енергийно и водно регулиране е отменено с решение № 2126/13.02.2013 г. на Върховния административен съд, постановено по адм.д. № 5492/2011 г., като делото е върнато на Държавната комисия за енергийно и водно регулиране за ново произнасяне при спазване на указанията, дадени в мотивите на решението по тълкуването и прилагането на закона. В мотивите си съдът е приел, че правилата, методите и критериите за определяне на преференциални цени са нормативно регламентирани със закона и наредбата.

Съгласно чл. 21, ал. 1 от закона ежегодно до 31 март комисията определя преференциални цени за продажба на електрическа енергия, произведена от възобновяеми или алтернативни енергийни източници, с изключение на енергията, произведена от водноелектрически централи с инсталирана мощност над 10 МВт, като в съответствие с ал. 2 цената се определя в размер 80 на сто от средната продажна цена за предходната календарна година на обществените или крайните снабдителите и добавка, определена от комисията по критерии в зависимост от вида на първичния енергиен източник съгласно съответната наредба по чл. 36, ал. 3 от Закона за енергетиката, съгласно ал. 3 добавката по ал. 2 за следващата календарна година не може да бъде по-малка от 95 на сто от стойността на добавката за предходната календарна година. Съответната наредба по чл. 36, ал. 3 от Закона за енергетиката е Наредбата за регулиране на цените на електрическата енергия, с която, чл. 19а,

преференциалните цени на електрическата енергия, произведена от възобновяеми енергийни източници, се определя като не по-ниска от 70 на сто от средната продажна цена за предходната календарна година на обществените или крайните снабдители, и добавка, определена от комисията съобразно приети от нея указания, по общи критерии, валидни за всички възобновяеми енергийни източници – вида на технологията, големината на инсталираната мощност, наличния ресурс на първичния енергиен източник. Съгласно чл. 19а, ал. 2 от наредбата, за определяне на преференциалните цени на електрическата енергия, произведена от водноелектрически централи с инсталирана мощност до 10 МВт, комисията предлага и следните специални критерии – наличие на горен изравнител, който позволява непрекъсната работа на централата с номинална мощност най-малко 2 часа на денонощие, наличие на долен изравнител за централите, които работят по зададен от министъра на околната среда и водите месечен график за използване на водите на комплексните и значими язовири. Освен това съгласно чл. 36 от Наредба № 14 от 15 юни 2005 г. хидроенергийните обекти се класифицират съобразно следните критерии – мощност, експлоатационен режим, схема на хидроенергийния обект. В мотивите си съдът е приел, че посочените нормативни изисквания са съобразени от комисията при издаване на решението, но в нарушение на тези разпоредби е въведен допълнителен разграничителен критерий за отделните водноелектрически централи – въведени в търговска експлоатация преди 19 юни 2007 г. За въвеждането на този критерий комисията не е посочила фактически и правни основания.

В изпълнение на това съдебно решение, в частта му по връщане на преписката на административния орган, Държавната комисия за енергийно и водно регулиране е приела решение № Ц-5 от 20 февруари 2015 г. С посоченото решение комисията е определила, считано то 01 април 2011 г. преференциална цена за изкупуване на електрическа енергия, произведена от съществуващи водноелектрически централи с инсталирана мощност до 10 МВт, по смисъла на §2, ал. 1, т. 1 от Преходните и заключителни разпоредби на Закона за възобновяемите и алтернативните енергийни източници и биогоривата – 112, 48 лв./МВтч, без ДДС, при средногодишна продължителност на работа 2500 часа. Това решение е отменено с влязло в сила решение № 4039/15.06.2017 г. на Административен съд София град, постановено по адм.д. № 2596/2015 г. В мотивите си съдът е приел, че въведеният от комисията критерий – съществуващи водноелектрически централи с инсталирана мощност до 10 МВт обуславя материална незаконосъобразност на решението и е основание за неговата отмяна. Съдът е отменил решението, с което е определена, считано от 01 април 2011 г. преференциална цена за изкупуване на електрическа енергия, произведена от съществуващи водноелектрически централи с инсталирана мощност до 10 МВт по смисъла на §3, ал. 1, т. 1 от Преходните и заключителни разпоредби на ЗВАЕИБ – 112, 48 лв./МВтч без ДДС, при средногодишна продължителност на работа 2500 часа, като е върнал делото като административна преписка на комисията за ново произнасяне и отнасяне на процесните водноелектрически централи към групите, по посочените критерии от т. 1 до 6 в решение № Ц-10 от 30 март 2011 г. на комисията, и при съобразяване на изложените в мотивите указания по тълкуването и прилагането на закона. Решението е потвърдено с решение № 13785/12.11.2018 г. на Върховния административен съд, постановено по адм.д. № 12851/2017 г. В мотивите си съдът е приел, че при постановяване на решението си административният орган отново е въвел ограничителен и дискриминационен критерий, като изразът „въведени в

търговска експлоатация преди 19 юни 2007 г.“ на практика се заменя с изрза „съществуващи водноелектрически централи“, което отново се свързва с времето на обнародване на закона в Държавен вестник. Приел е, че разделянето на съществуващи и нови водноелектрически централи отново представлява времеви критерий за определяне на преференциалната цена. Отново е налице диференциация по отношение на водноелектрическите централи според момента, от който започват да текат срокове за задължително изкупуване на произведената електрическа енергия от възобновяемите източници.

Посочил е, че разделянето на нови и съществуващи не следва да е в зависимост от това дали е изтекъл технико-икономическия живот на активите и възвръщане на вложената първоначално инвестиция, като обособяването на отделна група производители на електрическа енергия, формирана на признака съществуващи електрически централи, отново е незаконосъобразно. Съдът е посочил още, че в предходното решение на Върховния административен съд не се съдържа указание за прегрупиране по критериите, посочени в т. 1 до т. 6 на решение № Ц-010 от 30 март 2011 г., като даденото в този смисъл указание от Административен съд София град не е съобразено с факта, че решение № Ц-010 от 30 март 2011 г. е влязло в сила по посочените точки и не може да бъде променяно въз основа на обжалването по друга точка – 7, а в случая и на друго решение с № Ц-5 от 20.02.2015 г. Поради това съдът е постановил, че при връщането на преписката за ново произнасяне, административният орган, в съответствие с принципа за съразмерност по чл. 6 от АПК следва сам да избере законосъобразната възможност, която е осъществима най-икономично и е най-благоприятна за държавата и обществото. При връщането на административната преписка при административния орган, същият се е произнесъл с решение № Ц-14/03.04.2019 г. С посоченото решение комисията е определила, считано от 01.04.2011 г. преференциална цена в размер на 112, 48 лв./МВтч без ДДС, при средногодишна продължителност на работа 2500 часа, за изкупуване на електрическа енергия, произведена от водноелектрически централи с инсталирана мощност под 10 МВт, които са въведени в експлоатация до влизане в сила на Закона за възобновяемите и алтернативните енергийни източници и биогоривата (отм.). С решение № 5129/23.07.2019 г. на Административен съд София град, постановено по адм.д. № 4506/2019 г. е обявена нищожността на решение № Ц-14/03.04.2019 г. С посоченото решение комисията е определила, считано от 01.04.2011 г. преференциална цена в размер на 112, 48 лв./МВтч без ДДС, при средногодишна продължителност на работа 2500 часа, за изкупуване на електрическа енергия, произведена от водноелектрически централи с инсталирана мощност под 10 МВт, които са въведени в експлоатация до влизане в сила на Закона за възобновяемите и алтернативните енергийни източници и биогоривата (отм.).

В постъпилия по делото отговор на исковата молба, ответникът по спора прави няколко възражения за недопустимостта. Излагат се подробни и мотивирани съображения за неоснователност на исковата претенция.

Във връзка с направените две възражения за недопустимост на исковата претенция, съдът съобразява постоянната практика на Върховния административен съд, че това са въпроси по съществуването на спора, поради което исковата претенция следва да се определи като допустима, но като напълно неоснователна.

Искът е предявен на основание чл. 1 от Закона за отговорността на държавата и

общините за вреди. Претендира се обезщетение за причинени на търговското дружество имуществени вреди в размер на в размер на 1 346 165, 92 лв. (от които 1 167 124, 08 лв. главница и 179 041, 84 лв. законни лихви) от незаконосъобразни административни актове – решение № Ц-010/30.03.2011 г. и решение № Ц-5/20.02.2015 г., издадени от Държавната комисия за енергийно и водно регулиране. В условията на обективно кумулативно съединяване са предявени 1) иск за обезщетение за пропуснати ползи в размер на 338 062, 16 лв., формирани като произведение на произведеното и продаденото от ищеца количество електрическа енергия по разликата между ценовото равнище на продажбите при преференциална цена от 112.48 лв./МВтч без ДДС, и преференциална цена при продажба на електрическа енергия в размер на 171.18 лв./МВтч без ДДС, за период 01.04.2011 г. до 17.12.2013 г., претърпени вследствие на отмененото решение № Ц-010/30.03.2011 г. в частта по т. 7, законната лихва за забава от 171 442, 11, 32 лв. върху главницата от 17.12.2013 г. до датата на подаване на исковата молба – 14.12.2018 г., 2) иск за обезщетение за пропуснати ползи в размер на 571 031, 95 лв., формиран като произведение на произведеното и продадено от праводателя на ищеца количество електрическа енергия по разликата между ценовото равнище на продажбите по преференциална цена от 112.48 лв./МВтч без ДДС, и преференциална цена при продажба на електрическа енергия в размер на 171.18 лв./МВтч без ДДС за периода 18.12.2013 г. до 30.11.2018 г., както и пропуснати ползи в размер на 258 029, 97 лв., формирани като разликата при ценовото равнище на продажбите (на свободен пазар по свободно договорени цени или по цени за излишък на балансиран пазар), реализирани от ищеца за количествата над 2500 работни часа и преференциална цена при продажба на електрическа енергия в размер на 171.18 лв./МВтч без ДДС до пълното нетно специфично количество електрическа енергия – 3724 kWh, въз основа на което е определена преференциална цена по т. 4 от решение № Ц-10 от 30.03.2011 г. на Държавната комисия за енергийно и водно регулиране, за периода от 20.02.2015 г. до 30.11.2018 г., или общо в размер на 829 061. 92 лв., претърпени вследствие на отмененото решение № Ц-5/20.02.2015 г., законната лихва за забава от 7599, 73 лв. върху главницата от 12.11.2018 г. до датата на подаване на исковата молба, 3) законната лихва за забава върху главниците за периода от датата на подаване на исковата молба до датата на окончателно изплащане на дължимите суми.

Исковите претенции са неоснователни поради липсата на предпоставките за реализиране на отговорността по чл. 1, ал. 1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди. Приложимостта на чл. 203 от АПК предпоставя вреди, причинени на граждани или юридически лица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на административни органи и длъжностни лица. Доколкото правната регламентация на посочените иски, включително и на предявения в чл. 203 от АПК е непълна, то и разпоредбата на чл. 203, ал. 2 от АПК предпоставя приложимост на Закона за

отговорността на държавата и общините за вреди. Съгласно чл. 1, ал. 1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди, държавата и общините отговарят за вредите, причинени на граждани и юридически лица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на техни органи и длъжностни лица при или по повод изпълнение на административна дейност. Така регламентирана отговорността е пълна, защото е за всички претърпени вреди, които съгласно чл. 4 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди са в пряка причинна връзка с незаконосъобразни актове, фактически действия или бездействия на длъжностни лица или административни органи при или по повод изпълнението на административна дейност. Съобразно също така чл. 4 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди държавата и общините дължат обезщетение за всички имуществени и неимуществени вреди, които са пряка и непосредствена последица от увреждането. Реализирането на отговорността на държавата и общините за вреди предполага незаконосъобразен административен акт, действие или бездействие, причинно-следствена връзка между това незаконосъобразно бездействие и настъпилите вреди и реално настъпили вреди. В процесния случай единственото обстоятелство, което може да се приеме като несъмнено осъществило се е обстоятелството на отмяна на решение № Ц-10 от 30.03.2011 г. на Държавната комисия за енергийно и водно регулиране, както и обстоятелството на отмяната на решение № Ц-5/20.02.2015 г. на Държавната комисия за енергийно и водно регулиране.

Отмяната на тези административни актове, обаче не може да има за последица по смисъла на чл. 4 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди, претендираното обезщетение от ищеца. Изводите си съдът съобразява с осъществилите се обстоятелства и с приложимите правни норми. Съгласно чл. 16, ал. 2 от Закона за възобновяемите и алтернативните енергийни източници и биогоривата (отм.) общественият доставчик, съответно крайните снабдители, изкупуват електрическата енергия, произведена от възобновяеми енергийни източници или алтернативни енергийни източници, с изключение на енергията, произведена от водноелектрически централи с инсталирана мощност над 10 MW, по преференциална цена за изкупуване на електрическата енергия, определена по реда на съответната наредба по чл. 36, ал. 3 от Закона за енергетиката. Съгласно чл. 21, ал. 1 от Закона за възобновяемите и алтернативните енергийни източници и биогоривата (отм.) Държавната комисия за енергийно и водно регулиране ежегодно до 31 март определя преференциални цени за продажба на електрическа енергия, произведена от възобновяеми или алтернативни енергийни източници, с изключение на енергията, произведена от водноелектрически централи с инсталирана мощност над 10 MW, като съобразно ал. 2 преференциалната цена по ал. 1 на електрическата енергия, произведена от възобновяеми енергийни източници, се определя в размер 80 на сто от средната продажна цена за предходната календарна година на обществените или крайните снабдители и добавка,

определена от ДКЕВР по критерии в зависимост от вида на първичния енергиен източник съгласно съответната наредба по чл. 36, ал. 3 от Закона за енергетиката. По същността си това представлява форма на държавно насърчаване на производството на електрическа енергия от възобновяеми енергийни източници. В изпълнение на посочените правни норми, с решение № Ц-10 от 30 март 2011 г. Държавната комисия за енергийно и водно регулиране, на основание чл. 21 от Закона за възобновяемите и алтернативни енергийни източници и биогоривата (отм., действащ към момента на издаване на решението) е определила, считано от 01.04.2011 г. преференциална цена за продажба на електрическа енергия от възобновяеми енергийни източници и водноелектрически централи с инсталирана мощност до 10МВт, в 26 точки на решението за отделните видове възобновяеми енергийни източници. В т.1 до 7 от посоченото решение Държавната комисия за енергийно и водно регулиране определя преференциална цена за продажба на електрическа енергия от водноелектрически централи с инсталирана мощност до 10 МВт.

В т. 1 до 6 комисията класифицира водноелектрическите централи и определя преференциална цена съгласно установените критерии по чл. 19а, ал. 1 и ал. 2 от наредбата и по чл. 36 и сл. от Наредба № 14 за технически правила и нормативи за проектиране, изграждане и ползване на обектите и съоръженията за производство, преобразуване, пренос и разпределение на електрическа енергия съобразно схемата на хидроенергийния обект, инсталираната мощност и водния пад на електрическите централи. В т. 7 от решението са включени водноелектрически централи под 10 МВт, въведени в търговска експлоатация преди 19 юни 2007 г., като определената преференциална цена е в размер на 112.48/МВтч. В тази му част това решение на Държавната комисия за енергийно и водно регулиране е отменена с решение № 2126/13.02.2013 г. на Върховния административен съд, постановено по адм.д. № 5492/2011 г., като делото е върнато на Държавната комисия за енергийно и водно регулиране за ново произнасяне при спазване на указанията, дадени в мотивите на решението по тълкуването и прилагането на закона. В мотивите си съдът е приел, че правилата, методите и критериите за определяне на преференциални цени са нормативно регламентирани със закона и наредбата. Съгласно чл. 21, ал. 1 от закона ежегодно до 31 март комисията определя преференциални цени за продажба на електрическа енергия, произведена от възобновяеми или алтернативни енергийни източници, с изключение на енергията, произведена от водноелектрически централи с инсталирана мощност над 10 МВт, като в съответствие с ал. 2 цената се определя в размер 80 на сто от средната продажна цена за предходната календарна година на обществените или крайните снабдители и добавка, определена от комисията по критерии в зависимост от вида на първичния енергиен източник съгласно съответната наредба по чл. 36, ал. 3 от Закона за енергетиката, съгласно ал. 3 добавката по ал. 2 за следващата календарна година не може да бъде по-малка от 95 на сто от стойността на добавката за предходната календарна година. Съответната



наредба по чл. 36, ал. 3 от Закона за енергетиката е Наредбата за регулиране на цените на електрическата енергия, с която, чл. 19а, преференциалните цени на електрическата енергия, произведена от възобновяеми енергийни източници, се определя като не по-ниска от 70 на сто от средната продажна цена за предходната календарна година на обществените или крайните снабдители, и добавка, определена от комисията съобразно приети от нея указания, по общи критерии, валидни за всички възобновяеми енергийни източници – вида на технологията, големината на инсталираната мощност, наличния ресурс на първичния енергиен източник.

Съгласно чл. 19а, ал. 2 от наредбата, за определяне на преференциалните цени на електрическата енергия, произведена от водноелектрически централи с инсталирана мощност до 10 МВт, комисията предлага и следните специални критерии – наличие на горен изравнител, който позволява непрекъсната работа на централата с номинална мощност най-малко 2 часа на денонощие, наличие на долен изравнител за централите, които работят по зададен от министъра на околната среда и водите месечен график за използване на водите на комплексните и значими язовири. Освен това съгласно чл. 36 от Наредба № 14 от 15 юни 2005 г. хидроенергийните обекти се класифицират съобразно следните критерии – мощност, експлоатационен режим, схема на хидроенергийния обект. В мотивите си съдът е приел, че посочените нормативни изисквания са съобразени от комисията при издаване на решението, но в нарушение на тези разпоредби е въведен допълнителен разграничителен критерий за отделните водноелектрически централи, а именно „въведени в търговска експлоатация преди 19 юни 2007 г.“. Съдът е приел, че за въвеждането на този критерий комисията не е посочила фактически и правни основания. Изрично на стр. 8 от това съдебно решение е отразено, че всички останали критерии са били съобразени от Държавната комисия за енергийно и водно регулиране (били са съобразени с чл. 21, ал. 1 от закона, наредбата по чл. 36, ал. 3 от Закона за енергетиката – Наредбата за регулиране на цените на електрическата енергия, наредба № 14 от 15 юни 2005 г.). В останалата част, а именно в частта без т. 7, решение № Ц-010/30.03.2011 г. не е било оспорено пред съда, същото е влязло в сила. Следователно този административен акт е влязъл в сила и по отношение на извършената класификация на водноелектрически централи и на електрически централи в т. 1 – 6. Съдът не е решил спора по същество, в резултат на което следва обоснования извод, че е запазена определена група водноелектрически централи с инсталирана мощност до 10 МВт, за която група следва да се прилагат цени, различни от цените, определени по т. 1 – 6, но същите следва да бъдат обединени от друг признак. По същността си, както и се посочи в мотивите на това съдебно решение съдът е оставил в сила решението на административния орган в класификацията по т. 1 – 6. В изпълнение на това съдебно решение, в частта му по връщане на преписката на административния орган, Държавната комисия за енергийно и водно регулиране е приела решение № Ц-5 от 20 февруари 2015 г.

С посоченото решение комисията е определила, считано от 01 април 2011 г. преференциална цена за изкупуване на електрическа енергия, произведена от съществуващи водноелектрически централи с инсталирана мощност до 10 МВт, по смисъла на §2, ал. 1, т. 1 от Преходните и заключителни разпоредби на Закона за възобновяемите и алтернативните енергийни източници и биогоривата – 112, 48 лв./МВтч, без ДДС, при средногодишна продължителност на работа 2500 часа. Това решение е отменено с влязло в сила решение № 4039/15.06.2017 г. на Административен съд София град, постановено по адм.д. № 2596/2015 г. В мотивите си съдът е приел, че въведеният от комисията критерий – съществуващи водноелектрически централи с инсталирана мощност до 10 МВт обуславя материална незаконосъобразност на решението и е основание за неговата отмяна. Съдът е отменил решението, с което е определена, считано от 01 април 2011 г. преференциална цена за изкупуване на електрическа енергия, произведена от съществуващи водноелектрически централи с инсталирана мощност до 10 МВт по смисъла на §3, ал. 1, т. 1 от Преходните и заключителни разпоредби на ЗВАЕИБ – 112, 48 лв./МВтч без ДДС, при средногодишна продължителност на работа 2500 часа, като е върнал делото като административна преписка на комисията за ново произнасяне и отнасяне на процесните водноелектрически централи към групите, по посочените критерии от т. 1 до 6 в решение № Ц-10 от 30 март 2011 г. на комисията, и при съобразяване на изложените в мотивите указания по тълкуването и прилагането на закона. Решението е потвърдено с решение № 13785/12.11.2018 г. на Върховния административен съд, постановено по адм.д. № 12851/2017 г. В мотивите си съдът е приел, че при постановяване на решението си административният орган отново е въвел ограничителен и дискриминационен критерий, като изразът „въведени в търговска експлоатация преди 19 юни 2007 г.“ на практика се заменя с изречение „съществуващи водноелектрически централи“, което отново се свързва с времето на обнародване на закона в Държавен вестник. Приел е, че разделянето на съществуващи и нови водноелектрически централи отново представлява времеви критерий за определяне на преференциалната цена. Отново е налице диференциация по отношение на водноелектрическите централи според момента, от който започват да текат срокове за задължително изкупуване на произведената електрическа енергия от възобновяемите източници. Посочил е, че разделянето на нови и съществуващи не следва да е в зависимост от това дали е изтекъл технико-икономическият живот на активите и възвръщане на вложената първоначално инвестиция, като обособяването на отделна група производители на електрическа енергия, формирана на признака съществуващи електрически централи, отново е незаконосъобразно.

Съдът е посочил още, че в предходното решение на Върховния административен съд не се съдържа указание за прегрупиране по критериите, посочени в т. 1 до т. 6 на решение № Ц-010 от 30 март 2011 г., като даденото в този смисъл указание от Административен съд София град не е съобразено с

факта, че решение № Ц-010 от 30 март 2011 г. е влязло в сила по посочените точки и не може да бъде променяно въз основа на обжалването по друга точка – 7, а в случая и на друго решение с № Ц-5 от 20.02.2015 г. Поради това съдът е постановил, че при връщането на преписката за ново произнасяне, административният орган, в съответствие с принципа за съразмерност по чл. 6 от АПК следва сам да избере законосъобразната възможност, която е осъществима най-икономично и е най-благоприятна за държавата и обществото. По същността си по този начин съдът е направил преценката, че отнасянето на определена група водноелектрически централи към някоя от точките по решението е преценка на административния орган, която той трябва да направи в съответствие с принципа на съразмерност по чл. 6 от АПК, и при съобразяване на обстоятелството, че административният акт е влязъл в сила по отношение на т. 1 – 6. При връщането на административната преписка при административния орган, същият се е произнесъл с решение № Ц-14/03.04.2019 г. С посоченото решение комисията е определила, считано от 01.04.2011 г. преференциална цена в размер на 112, 48 лв./МВтч без ДДС, при средногодишна продължителност на работа 2500 часа, за изкупуване на електрическа енергия, произведена от водноелектрически централи с инсталирана мощност под 10 МВт, които са въведени в експлоатация до влизане в сила на Закона за възобновяемите и алтернативните енергийни източници и биогоривата (отм.). При съобразяване на тези обстоятелства, както и на обстоятелството, че с решение № Ц-14/03.04.2019 г. Комисията за енергийно и водно регулиране е определила считано от 01.04.2011 г. преференциална цена в размер на 112, 48 лв./МВтч без ДДС, при средногодишна продължителност на работа 2500 часа, за изкупуване на електрическа енергия, произведена от водноелектрически централи с инсталирана мощност под 10 МВт, които са въведени в експлоатация до влизане в сила на Закона за възобновяемите и алтернативните енергийни източници и биогоривата (отм.), следва несъмнения извод, че за претендиращия исков период (по всички искиви претенции) определената преференциална цена е именно в размер на 112, 48 лв./МВтч.

Така направените изводи не се отричат от обстоятелството, че с решение № 5129/23.07.2019 г. на Административен съд София град, постановено по адм.д. № 4506/2019 г. е обявена нищожността на решение № Ц-14/03.04.2019 г., доколкото същото не е влязло в сила. Така направените изводи не се отричат от отменените като незаконосъобразни административни актове, издадени от Държавната комисия за енергийно и водно регулиране, доколкото в мотивите на решение № 13785/12.11.2018 г. на Върховния административен съд, постановено по адм.д. № 12851/2017 г. съдът е приел, че в предходното решение на Върховния административен съд не се съдържа указание за прегрупиране по критериите, посочени в т. 1 до т. 6 на решение № Ц-010 от 30 март 2011 г., като даденото в този смисъл указание от Административен съд София град не е съобразено с факта, че решение № Ц-010 от 30 март 2011 г. е

влязло в сила по посочените точки и не може да бъде променяно въз основа на обжалването по друга точка – 7, а в случая и на друго решение с № Ц-5 от 20.02.2015 г. Поради това съдът е постановил, че при връщането на преписката за ново произнасяне, административният орган, в съответствие с принципа за съразмерност по чл. 6 от АПК следва сам да избере законосъобразната възможност, която е осъществима най-икономично и е най-благоприятна за държавата и обществото. По същността си по този начин съдът е направил преценката, че отнасянето на определена група водноелектрически централи към някоя от точките по решението е преценка на административния орган, която той трябва да направи в съответствие с принципа на съразмерност по чл. 6 от АПК, и при съобразяване на обстоятелството, че административният акт е влязъл в сила по отношение на т. 1 – 6. По този начин съдът е предоставил именно на административния орган да направи преценката към коя от определените групи следва да бъдат отнесени тази категория водноелектрически централи. Това е обстоятелство, което е изцяло в правомощията на административния орган, като същото е именно нераздела част от правомощието му по чл. 21, ал. 2 от закона за определяне на преференциална цена. При съобразяване на това обстоятелство, а и на обстоятелството на изрично посочване във всяко едно от съдебните решения, че административният акт е влязъл в сила по отношение на т. 1 – 6, съдът не би могъл да иземе правомощието на Комисията за енергийно и водно регулиране.

Така направените изводи не се отричат от изслушаната по делото комплексна съдебна експертиза (в техническата ѝ част, стр. 9, т. 3.3), заключение, в което е отразено, че съгласно хидроенергийните характеристики и притежаваната и експлоатирана от ищеца водноелектрическа централа попада в т. 4 от решение № Ц-10/30.03.2011 г. на Държавната комисия за енергийно и водно регулиране (високонапорни деривационни ВЕЦ, подязовирни ВЕЦ и деривационни ВЕЦ с годишен изравнител с нетен пад над 100 метра и инсталирана мощност от 200 кВт до 10 000 кВт). Заключение е потвърдено от експерта и в съдебното заседание от 18 септември 2019 г., който изрично е посочил, че разликата между т. 2 и т. 7 е тази, че т. 7 се отнася за ВЕЦ, които са въведени в експлоатация след определена дата. Изрично в заключението си вещото лице е посочило, че в описаните хидротехнически характеристики на обекта са дадени инсталираната мощност – 670 кВт или 0.670 МВт съгласно разрешението за водоползване, нетен напор – 104.27 метра, схема и технически параметри на съоръженията на МВЕЦ „Черна Места“ (разположена на левия бряг на р. Черна Места, водохващането се състои от масивен бетонов яз с височина 1.0 м. и дължина 32.40 м., бетонова облицовка след яза, утайник, водовземно съоръжение при зимни условия, водовземна шахта, рибен проход, напорен тръбопровод от стъклопластови тръби с дължина 2370 метра). Съдът съобразява обстоятелството, че в т. 4 от решение № Ц-10/30.03.2011 г. на Държавната комисия за енергийно и водно регулиране, е определена, считано

от 1 април 2011 г., преференциална цена за продажба на електрическа енергия от високонапорни деривационни, подязовирни и деривационни ВЕЦ с годишен изравнител с нетен пад от 30 до 100 метра и инсталирана мощност от 200 кВт до 10 000 кВт – 171.18 лв./МВтч. Независимо от заключението на вещото лице, което не е оспорено от страните, не може да не бъде съобразено обстоятелството, че от мотивите на решение № Ц-010/31.03.2011 г. на Държавната комисия за енергийно и водно регулиране несъмнено се установява обстоятелството, че наличието на изравнител е взето предвид от административния орган при определянето на размера на преференциалната цена, съответно при групирането на водноелектрическите централи, съответно на електрическите централи.

Изрично на стр. 3 от посоченото решение е посочено, че за определяне на преференциалните цени на електрическата енергия, произведена от водноелектрически централи с инсталирана мощност до 10 МВт, комисията предлага и следните специални критерии – наличие на горен изравнител, който позволява непрекъсната работа на централата с номинална мощност най-малко два часа в денонощие и наличие на долен изравнител за централите, които работят по зададен от министъра на околната среда и водите месечен график за използване на водите на комплексните и значими язовири. Този специален критерий, въведен от административния орган е напълно съобразен с нормата на чл. 19а, ал. 2, т. 1 и т. 2 от Наредбата за регулиране на цените на електрическата енергия съгласно която за определяне на преференциалните цени на електрическата енергия, произведена от водноелектрически централи с инсталирана мощност до 10 MW, комисията прилага и следните специални критерии: наличие на горен изравнител, който позволява непрекъсната работа на централата с номинална мощност най-малко два часа в денонощие (по т. 1); наличие на долен изравнител за централите, които работят по зададен от министъра на околната среда и водите месечен график за използване на водите на комплексните и значимите язовири (по т. 2). При съобразяването на обстоятелството, че от заключението на вещото лице несъмнено се установява, че процесната ВЕЦ няма изравнител, при съобразяването на обстоятелството, че несъмнено се установява, че наличието на изравнител е съобразено от административния орган при групирането на водноелектрическите централи в т. 1 – 7, при съобразяване на обстоятелството, че наличието на изравнител е съобразено при определяне на преференциалната цена, при наличието на обстоятелството, че решенията на административния орган са влезли в сила по отношение на т. 1 – б, следва също така несъмнения извод, че за процесната водноелектрическа централа не би могла да се приложи определената преференциална цена за продажба на електрическа енергия от възобновяеми енергийни източници и водноелектрически централи по т. 4 на решение № Ц-010/30.03.2011 г. По този начин като несъобразено с приложимите правни норми и влезлите в сила решения на Върховния административен съд се определя становището на ищеца, изразено в представените по делото писмени

бележки, че спрямо произвежданата от ВЕЦ Черна Места електрическа енергия е следвало да се прилагат цените за изкупуване по т. 4 от решение № Ц-010/30.03.2011 г. на Държавната комисия за енергийно и водно регулиране.

Следователно, както правилно се посочва в представените по делото писмени бележки от процесуалните представители на ответника за претендираните искиви периоди има действаща разпоредба, която определя преференциалната цена на изкупуване в размер на 112, 48 лв./МВтч и която цена следва да бъде прилагана съобразно изискванията на §7, ал. 1 от Преходните и заключителни разпоредби на Закона за енергията от възобновяеми източници. Съгласно посочения текст за енергийни обекти, с изключение на водноелектрически централи с обща инсталирана мощност над 10 MW, въведени в експлоатация към датата на влизане в сила на закона, дългосрочните договори за изкупуване на електрическата енергия от възобновяеми източници запазват действието си, като преференциалната цена за изкупуване е действащата към датата на влизане в сила на закона. Това са изводите, които следват от събраните по делото доказателства и от приложимите правни норми. Всъщност, не може да не се съобрази и обстоятелството, че (както правилно се посочва в представените по делото писмени бележки от процесуалния представител на ответника) в отменените административни актове на Държавната комисия по енергийно и водно регулиране не се съдържа посочване на обстоятелството, че ВЕЦ Черна Места попада в т. 7 от същите, доколкото видовете В. са класифицирани в 26 групи в зависимост от вида на първичния енергиен източник. Това обстоятелство, а именно попадането на ВЕЦ Черна Места в т. 7 от решенията на Държавната комисия за енергийно и водно регулиране не е осъществено чрез издаването на административен акт, който впоследствие да е бил отменен като незаконосъобразен. Принадлежността на всеки един производител към определената категория следва от разрешителното за водоползване, издадено по реда на чл. 60 и сл. от Закона за водите, протокол образец 16, съставян на основание чл. 7, ал. 3, т. 16 на Наредба № 3 от 2003 г. за съставяне на актове и протоколи по време на строителство, спецификации на техническите проекти, свързани с машини, съоръжения. В тази връзка принадлежността на всеки производител към определена категория не може да бъде определена нито от административния орган, нито от съда в това съдебно производство, чрез изслушано заключение на вещо лице. В тази връзка тази съдебна инстанция определя като напълно правилно и законосъобразно становището на Държавната комисия за енергийно и водно регулиране за класифициране на водни електрически централи с инсталирана мощност до 10 МВт по категориите, утвърдени с решение № Ц-010/30.03.2011 г., в което се посочва, че принадлежността на всяка една водноелектрическа централа към утвърдените с решение № Ц-010/30.03.2011 г. категории следва да се доказва чрез посочените по-горе документи от собственика на централата пред съответния краен снабдител, като определянето на принадлежността към ценова категория може да завърши с протокол.

Това становище на Държавната комисия за енергийно и водно регулиране, съобразно отбелязването в него е било поставено на интернет страницата на Държавната комисия за енергийно и водно регулиране. Следователно, преценката, че ВЕЦ Черна Места попада в категория по т. 7 от решението на Държавната комисия за енергийно и водно регулиране е направено от самия производител, това не е последица от административен акт на административен орган. По този начин, както и правилно се посочва в представените по делото писмени бележки от процесуалните представители на ответника, ако са налице претърпени вреди, то същите са претърпени поради избора на самия ищец, но не произтичат от административен акт, отменен като незаконосъобразен. По отношение на обстоятелството дали е налице първата предпоставка за реализиране на отговорността по чл. 1, ал. 1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди, а именно наличието на отменени като незаконосъобразни административни актове, тази съдебна инстанция определя като несъмнено правилни изводите, съдържащи се в представените по делото писмени бележки от процесуалните представители на ответника, че отмяната на административните актове не поражда неоменимото задължение съдът да приеме, че е налице първият елемент от фактическия състав за реализиране на отговорността по чл. 1, ал. 1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди. В тази връзка и тази съдебна инстанция определя като несъмнено правилни изводите, съдържащи се в представените по делото писмени бележки от процесуалните представители на ответника по спора, че постановено съдебно решение на съд на държава – член на Европейския съюз не следва да противоречи на актовете на Европейския съюз, съответно на постановените решения на Съда на Европейския съюз. Съдът съобразява и мотивите, съдържащи се в решение № Ц-14/03.04.2019 г., решение на Европейската комисия относно държавна помощ SA.448092016/NN) – България, подпомагане на производството на енергия от възобновяеми източници в България, Известие на Комисията относно прилагането на законодателството за държавната помощ на националните съдилища 2009/С 85/01, както и решения на Съда на Европейския съюз. Несъмнено е обстоятелството, че определените преференциални цени представляват оперативна помощ за производителите на енергия от възобновяеми източници под формата на преференциални цени за изкупуване на енергията.

Тази мярка на подпомагане е определена като държавна помощ и в решение на Европейската комисия относно държавна помощ SA.448092016/NN) – България, подпомагане на производството на енергия от възобновяеми източници в България. Посочената мярка за държавна помощ е влязла в сила на 3 май 2011 г. Съгласно посоченото решение равнищата на преференциалните цени за изкупуване се определят въз основа на разходите за производство, към които се добавя норма на възвръщаемост, след като преференциалните цени за изкупуване бъдат определени, те остават постоянни за целия период на задължително изкупуване, приложим за отделните получатели по схемата. За

различните видове съоръжения в рамките на всяка технологична група българските органи са определили конкретни преференциални цени за изкупуване. Съгласно т. 17 от решението на Европейската комисия разходите за производство се изчисляват по методиката за изчисляване на усреднените разходи за производство на енергия (L.), като за тях се вземат предвид инвестиционните разходи, експлоатационните разходи и производителността на съоръженията според вида на технологията и използваните ресурси. В таблица 1 от посоченото решение на Европейската комисия са посочени отделните преференциални цени за годините 2011, 2012, 2013 и 2014, като за енергията, произведена от водноелектрически централи е посочена минимална преференциална цена (L.) от 112, 10 лв. (съгласно т. 20 от решението за всички видове съоръжения за производство на енергия от възобновяеми източници изчислените L. са равни на преференциалната цена за изкупуване). В посоченото решение на Европейската комисия е прието, че мярката, за която е било изпратено уведомление представлява държавна помощ под формата на преференциални цени за електрическа енергия от възобновяеми енергийни източници. Поради това тези производители получават възнаграждение в размер, надвишаващ този на възнаграждението, което те по принцип щяха да получат от пазара, ако помощта не бе предоставена (т. 54 от решението). Това подпомагане може да бъде ползвано единствено от тази група производители и от никоя друга, и поради това помощта представлява селективно икономическо предимство, предоставено на производителите на електрическа енергия от възобновяеми енергийни източници.

Следователно, при определянето по този начин на преференциалните цени административният орган е съобразил и нормите на правото на Европейския съюз относно насърчаването на производството на електроенергия от възобновяеми източници, включително и нормите относно държавните помощи (по-конкретно това са нормите на Директива 2009/28/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2009 г. за насърчаване на използването на енергия от възобновяеми източници. Съгласно чл. 2, б. „к“ от тази директива схема за подпомагане означава всеки инструмент, схема или механизъм, прилагани от държава членка или група държави – членки, които насърчават използването на енергия от възобновяеми източници чрез намаляване на себестойността на тази енергия, увеличаване на цената, на която може да бъде продадена или увеличаване, посредством задължение за изкупуване на енергия от възобновяеми източници или по друг начин на обема на покупките на такава енергия, което включва и схеми за пряко ценово подпомагане чрез преференциални тарифи. Както и се посочва в решението на Европейската комисия, за да бъде съвместима с вътрешния пазар, помощта следва да съответства и на Насоките от 2008 г. (насоки на Общността относно държавната помощ за защита на околната среда), като предоставянето на преференциални цени има характер на оперативна помощ по смисъла на параграф 3.1.6.2 от насоките. Съобразно т. 107 от насоките оперативната



помощ за производство на възобновяема енергия може да бъде оправдана, за да се покрие разликата между разходите за производство на енергия от възобновяеми източници и пазарната цена на този вид енергия. Съгласно т. 108 от насоките от 2008 г. държавите членки могат да отпускат помощ за възобновяеми енергийни източници според опциите, посочени в точки от 109 до 111 от насоките, като предвид правилата относно енергията от възобновяеми източници, регламентирани от българското законодателство, приложима за Република България е опцията по т. 109 от насоките за 2008 г. Съобразно посочения текст държавите членки могат да предоставят оперативна помощ, за да се компенсира разликата между производствения разход за енергия от възобновяеми източници, включително амортизацията на допълнителните инвестиции за защита на околната среда, и пазарната цена за този вид енергия. Оперативната помощ може да бъде предоставяна само до момента, когато инсталацията е изцяло амортизирана съгласно обичайните счетоводни правила. Помощ за допълнително произведена енергия от инсталацията не се допуска, помощта може да покрива нормална капиталова възвръщаемост. Следователно, преференциалната цена трябва да е определена по начин, който позволява на производителите на електрическа енергия от възобновяеми източници да си възвърнат инвестиционните и оперативните разходи заедно с разумна норма на възвръщаемост, ако работят средногодишните часове, определени при изчислението на преференциалната цена. При съобразяването на тези обстоятелства, тази съдебна инстанция определя като правилни изводите, съдържащи с в мотивите на решението от 3 април 2019 г., че определянето на по-висока цена би довело до прекомерна помощ в полза на определени производители на електрическа енергия, която трябва да бъде заплатена от крайните потребители. Следва да се съобрази и обстоятелството, че Съдът на Европейския съюз се е произнесъл изрично, че както Европейската комисия, така и националните съдилища са компетентни да тълкуват понятието за държавна помощ (в тази връзка дело 78/76, S. & W., параграф 14; дело C-39/94, S. и други, параграф 49; дело C-354/90, Fédération N. du C. Extérieur des P. A. и други срещу Франция, параграф 10; и дело C-368/04, T. Ölleitung in Österreich, параграф 39). Тази съдебна инстанция съобразява и т. 2.2.1 (т. 28) от Известие на Комисията относно прилагането на законодателството за държавната помощ от националните съдилища, съгласно който текст националните съдилища са задължени да защитават правата на лицата, засегнати от нарушения на задължението за отлагане. Във връзка с това националните съдилища трябва да налагат всички подходящи правни последици, в съответствие с националното законодателство, в случаите на нарушения на член 88, параграф 3 от Договора. Но задълженията на националните съдилища не се ограничават до случаите на вече изплатена неправомерна помощ. Те обхващат и случаите, в които предстои да бъде извършено неправомерно плащане. Като част от задълженията си по член 88, параграф 3 от Договора националните съдилища трябва да защитават правата на лицата срещу възможни нарушения на тези

права. В случаите, когато предстои изплащане на неправомерна помощ, националният съд е длъжен да не допусне такова изплащане. В тази връзка тази съдебна инстанция следва несъмнено да съобрази и решение на Съда на Европейския съюз по дело C-119/05 и решение на Съда на Европейския съюз по дело C-505/14.

Съгласно т. 34 от посоченото решение в това отношение следва да се припомни, че принципът за съответстващо тълкуване изисква националните юрисдикции да използват всички свои правомощия, като вземат предвид вътрешното право в неговата цялост и като приложат признатите от последното методи за тълкуване, за да гарантират пълната ефективност на правото на Съюза и да стигнат до разрешение, което съответства на преследваната от него цел (в този смисъл решение D., C-282/10). Съгласно т. 38, ако обаче подобна мярка или тълкуване се окажат невъзможни, следва да се припомни значението на принципа за силата на пресъдено нещо както в правния ред на Съюза, така и в националните правни системи. Действително с цел да се гарантира както стабилността на правото и на правоотношенията, така и доброто правораздаване, е важно съдебните решения, които са влезли в сила след изчерпване на възможностите или изтичане на сроковете за обжалване, да не могат повече да бъдат оспорвани (в този смисъл F. O., C-2/08). Съгласно т. 45 от това решение следва да се заключи, че национална разпоредба, която пречи на националният съд да приложи всички правни последици от нарушението на член 108, параграф 3, трето изречение ДФЕС поради наличието на ползващо се със сила на пресъдено нещо национално съдебно решение, постановено във връзка с правен спор, който няма същия предмет и не се отнася до характера на държавна помощ на разглежданите договори, следва да се разглежда като несъвместима с принципа на ефективността. Това е така, защото пречка с подобни мащаби за ефективното прилагане на правото на Съюза, и по-специално на разпоредбите относно контрола на държавните помощи, не може да бъде разумно оправдана с принципа на правна сигурност (по аналогия решения F. O., т. 31 и F. da S. e B., C-160/14. При съобразяване на така изложените обстоятелства действително следва да се направи извода, че отмяната на административните актове не задължава съда да приеме безспорно, че е налице първия елемент от фактическия състав за реализиране на отговорността по чл. 1, ал. 1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди. Дори и да се приеме като осъществило се първото обстоятелство за реализиране на отговорността по чл. 1, ал. 1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди, то несъмнено не е налице следващата предпоставка за реализиране на тази отговорност, а именно не е налице причинно-следствената връзка между отменения като незаконнообразен административен акт и евентуално настъпилите вреди (доколкото тази съдебна инстанция не може да направи обоснован извод за настъпването на вреди).

Така направените изводи не се отричат от изслушаната по делото комплексна

експертиза. Изводите си съдът съобразява с обстоятелството, че в тази й част, с така поставените от ищеца въпроси към вещото лице, ищецът не доказва исковата си претенция по размер. Действително, съдът дължи указания към страните по отношение на разпределението на доказателствената тежест, но съобразява и принципа на диспозитивното начало по чл. 6 от ГПК, съгласно който предметът на делото и обемът на дължимата защита и съдействие се определят от страните, като в тази връзка съдът не дължи и определянето на задачите, които ще бъдат поставени на вещото лице във връзка с доказването на исковата претенция по основание и размер. Както правилно се посочва в представените по делото писмени бележки от процесуалните представители на ответника, съобразно клаузите на сключения договор за изкупуване на електрическа енергия, произведена от възобновяеми енергийни източници, следва да се счита само това количество електрическа енергия, за което е издаден сертификат за произход от Държавната комисия за енергийно и водно регулиране, а от 2012 г. – гаранция за произход от АУЕР, като само това количество може да бъде изкупувано по преференциална цена. В тази връзка на експертизата не е поставен въпрос от ищеца, и съответно не е даден отговор на въпроса дали изкупеното количество електрическа енергия по преференциална цена съответства на количеството електрическа енергия, за което са издадени сертификати за произход, респективно от 2012 г. гаранции за произход. Както се посочи и по-горе в мотивите на това съдебно решение съгласно договора за изкупуване на електрическа енергия № 59 от 01.12.2010 г., чл. 11, ал. 7 от същия, купувачът заплаща на продавача по преференциални цени само електрическата енергия, за която е издаден сертификат за произход, а електрическата енергия, която не е регистрирана със сертификат, независимо от причините за това, се заплаща по базисната цена на електрическата енергия, утвърдена от Държавната комисия за енергийно и водно регулиране за съответния период. В процесния период от заключението на вещото лице по никакъв начин не се установява количеството електрическа енергия, която е била регистрирана със сертификат за произход. По този начин, чрез простото изчисляване на разликата между реализираните приходи от ищеца от продажбата на електрическа енергия, считано от 01.04.2011 г. до датата на предявяване на исковата молба при преференциална цена в размер на 112, 48 лв., и приходите, които ищецът би реализирал при преференциална цена по т. 4 от решение № Ц-010/30.03.2011 г. в размер на 171, 18 лв. не представлява доказване на исковата претенция.

При съобразяване на това обстоятелство и на събраните по делото доказателства, така поставения въпрос на експертизата се определя дори като неотносим към спора.

От събраните по делото доказателства и начина на формулиране на исковата претенция не се установява и наличието на причинно-следствена връзка между тези незаконосъобразни административни актове и настъпилите вреди. Начинът на формулиране на исковите претенции води до несъмнения извод, че

ищецът застъпва в действителност концепция за причинно-следствената връзка, различна от тази, която се извежда от приложимите норми на Закона за отговорността на държавата и общините за вреди. Концепция, съгласно която за съществуването на тази причинно-следствена връзка е достатъчно незаконосъобразното поведение да представлява необходимо условие за настъпването на вредата, в смисъл, че същата не би настъпила при липсата на такова поведение. Смисълът на нормата на чл. 1, ал. 1 и на чл. 4 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди е по-различен, като отговорността на държавата е за вредите, произтичащи пряко, дори достатъчно пряко от незаконосъобразното поведение на съответния административен орган, което изключва възможността тази отговорност да обхваща вредите, които са далечна последица от това поведение. От събраните по делото доказателства също така се установява, че на 01.12.2010 г. е сключен договор № 59 за изкупуване на електрическа енергия между [фирма] в качеството му на краен снабдител с електрическа енергия наричан купувач и [фирма] в качеството му на производител на електрическа енергия от „ВЕЦ Черна Места“, наричан продавач. По силата на чл. 1 от договора продавачът доставя на купувача в местата на продажба, а купувачът купува произведената от продавача електрическа енергия по цени и условия, определени в този договор и в съответствие с действащите нормативни актове. Съгласно чл. 4 от договора продавачът е длъжен да кандидатства за издаване на сертификат за произход на произведената електрическа енергия съгласно сроковете в Наредбата за издаване на сертификати за произход на електрическа енергия, произведени от водноенергийни източници. Цените и плащанията са регламентирани в раздел 6 от договора. Следва извода, че обстоятелството на изкупуване на електрическата енергия по преференциална цена зависи и от поведението на едно трето лице, в процесния случай [фирма]. По този начин е прекъсната пряката причинно-следствена връзка, доколкото възможността за продажба на различна цена, зависи и от поведението на това трето лице.

Освен това от събраните по делото доказателства не се установява обстоятелството след отмяната както на първото решение, така и на второто решение на Държавната комисия за енергийно и водно регулиране, ищецът да е отправил покана до купувача по договора за изкупуване на електрическа енергия за изменение на договора за изкупуване на електрическа енергия (по силата на чл. 22 от договора) или пък по силата на чл. 24, ал. 3 от договора. От събраните по делото доказателства не се установява и третата предпоставка за реализиране на отговорността по чл. 1, ал. 1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди, а именно настъпила за ищеца за вреда. Изводите си съдът съобразява и с обстоятелството, че с решение № Ц-14/03.04.2019 г. Комисията за енергийно и водно регулиране е определила, считано от 01.04.2011 г. преференциална цена в размер на 112, 48 лв./МВтч без ДДС, при средногодишна продължителност на работа 2500 часа, за изкупуване на електрическа енергия, произведена от водноелектрически централи с

инсталирана мощност под 10 МВт, които са въведени в експлоатация до влизане в сила на Закона за възобновяемите и алтернативните енергийни източници и биогоривата (отм.). Това решение не е отменено. От събраните по делото доказателства, включително от изслушаната по делото съдебна експертиза се установява, че именно това е цената, по която [фирма] изкупува електрическата енергия от ищеца. Следователно, не се установяват две от предпоставките за реализиране на отговорността по чл. 1, ал. 1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди – не се доказват настъпили вреди за ищеца, не се установява и обстоятелството на причинно-следствена връзка между отменен административен акт и настъпили вреди. Всъщност тази съдебна инстанция обосновава извода, че ищецът не може да основава претенцията си на Закона за отговорността на държавата и общините за вреди. От събраните по делото доказателства се установява и това обстоятелство не е спорно между страните, че ищецът е производител на електрическа енергия от ВЕЦ „Черна Места“. Както се посочи като доказателство по спора е представен и договор за изкупуване на електрическа енергия № 59 от 01.1.2010 г., сключен между [фирма] в качеството му на краен снабдител с електрическа енергия и купувач по договора и [фирма] в качеството му на производител на електрическа енергия от „ВЕЦ Черна Места“ и продавач по договора.

Съгласно чл. 1, ал. 1 от договора продавачът доставя на купувача в местата на продажба, а купувачът купува произведената от продавача електрическа енергия по цени и условия, определени с този договор и в съответствие с действащите нормативни актове. Съгласно чл. 11, ал. 7 от договора купувачът заплаща на продавача по преференциални цени само електрическата енергия, за която е издаден сертификат за произход, като електрическата енергия, която не е регистрирана със сертификат, независимо от причините за това, се заплаща по базисната цена на електрическата енергия, утвърдена от Държавната комисия за енергийно и водно регулиране за съответния период. Независимо, обаче от обстоятелството, че отношенията между производители, преносители и потребители на електрическа енергия се регулират с договори (какъвто е и посочения), част от условията по тях са нормативно определени, а в определени случаи цените се определят от държавния регулаторен орган, както например в процесния случай Държавната комисия за енергийно и водно регулиране ежегодно до 31 март определя преференциални цени за продажба на електрическа енергия, произведена от възобновяеми или алтернативни енергийни източници, с изключение на енергията, произведена от водноелектрически централи с инсталирана мощност над 10 MW. Между страните няма уговорена конкретна цена по отношение на електрическата енергия, за която е издаден сертификат за произход, а това е цената, която регулаторът определя по смисъла на чл. 21, ал. 1 от Закона за възобновяемите и алтернативните енергийни източници и биогоривата (отм.). Несъмнено е обстоятелството, че след отмяната на административен акт отпадат и последиците, които той е породил. В тази връзка, дори и да се приеме

обстоятелството (каквото тази съдебна инстанция не може да установи), че процесната ВЕЦ попада в т. 2 на отмененото решение на Държавната комисия за енергийно и водно регулиране и преференциалната цена би следвало да бъде в размер на 213.09 лв./МВтч, то би се поставил въпроса за приложимостта на института на неоснователното обогатяване от страна на [фирма], доколкото [фирма] е купувач на електроенергия по определена преференциална цена от 112.48 лв./МВтч, а не е купувал и заплащал електроенергията по преференциална цена от 213.09 лв./МВтч. В тази връзка би съществувала възможността за предявяване на искова претенция от страна на ищеца срещу [фирма] при съобразяване на приложимостта на разпоредбите за неоснователното обогатяване по реда на Закона за задълженията и договорите, доколкото безспорно не съществуват предпоставките за реализиране на отговорността по реда на чл. 1, ал. 1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди.

Така направените изводи за неоснователност на исковите претенции за имуществени вреди, определени като пропуснати ползи в размер на 1 346 165, 92 лв. обуславят и извода за неоснователност на претендираните лихви в размер на 179 041, 84 лв., както и на претендираните лихви върху главниците за периода от датата на подаване на исковата молба до датата на окончателно изплащане на дължимите суми.

При съобразяване на посочените обстоятелства не се обуславят предпоставките за реализиране на отговорността на държавата по чл. 1, ал. 1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди.

От страна на Комисията за енергийно и водно регулиране е направено искане за присъждане на разноски, представляващи внесен депозит за вещо лице в размер на 400 лв., което с оглед на изхода на спора е основателно, като [фирма] на основание чл. 10, ал. 2 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди следва да се осъди да заплати в полза на Комисията за енергийно и водно регулиране направените по делото разноски в размер на 400 лв. От страна на ответника е направено искане за присъждане на възнаграждение за юрисконсулт, което с оглед на изхода на спора е основателно. Съгласно чл. 10, ал. 4 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди, съдът осъжда ищеца да заплати на ответника възнаграждение за адвокат, ако е имал такъв, съразмерно с отхвърлената част на иска, а в полза на юридическите лица се присъжда възнаграждение, ако те са били защитавани от юрисконсулт, чийто размер не може да надхвърля максималния размер за съответния вид дело, определен по реда на чл. 37 от Закона за правната помощ. Съгласно чл. 37 от Закона за правната помощ, заплащането на правната помощ е съобразно вида и количеството на извършената дейност и се определя с наредба на Министерския съвет по предложение на НБПП. При съобразяване на обстоятелството, че делото е с определен материален интерес, приложение следва да намери чл. 25, ал. 1 от Наредбата за заплащането на правната помощ, съгласно който за защита по дела с определен материален интерес

възнаграждението е от 100 до 300 лв. С оглед на обстоятелството, че материалният интерес е над 10 000 лв., съобразно нормата на чл. 25, ал. 2 от наредбата, в полза на Държавната комисия за енергийно и водно регулиране следва да бъде присъдено възнаграждение за юрисконсулт в размер на 450 лв., като [фирма] следва да се осъди да заплати в полза на Комисията за енергийно и водно регулиране направените по делото разноси в размер на 450 лв., представляващи възнаграждение за юрисконсулт.

Като взе предвид направените фактически и правни изводи, съдът

### **РЕШИ:**

**ОТХВЪРЛЯ КАТО НЕОСНОВАТЕЛНИ** предявените от [фирма] срещу Комисията за енергийно и водно регулиране 1) иск за обезщетение за пропуснати ползи в размер на 338 062, 16 лв., формирани като произведение на произведеното и продаденото от праводателя на ищеца количество електрическа енергия по разликата между ценовото равнище на продажбите при преференциална цена от 112.48 лв./МВтч без ДДС, и преференциална цена при продажба на електрическа енергия в размер на 171. 18 лв./МВтч без ДДС, за период 01.04.2011 г. до 17.12.2013 г., претърпени вследствие на отмененото решение № Ц-010/30.03.2011 г. в частта по т. 7, законната лихва за забава от 171 442, 11, 32 лв. върху главницата от 17.12.2013 г. до датата на подаване на исковата молба – 14.12.2018 г., 2) иск за обезщетение за пропуснати ползи в размер на 571 031, 95 лв., формиран като произведение на произведеното и продадено от праводателя на ищеца количество електрическа енергия по разликата между ценовото равнище на продажбите по преференциална цена от 112.48 лв./МВтч без ДДС, и преференциална цена при продажба на електрическа енергия в размер на 171. 18 лв./МВтч без ДДС за периода 18.12.2013 г. до 30.11.2018 г., както и пропуснати ползи в размер на 258 029, 97 лв., формирани като разликата при ценовото равнище на продажбите (на свободен пазар по свободно договорени цени или по цени за излишък на балансиран пазар), реализирани от ищеца за количествата над 2500 работни часа и преференциална цена при продажба на електрическа енергия в размер на 171.18 лв./МВтч без ДДС до пълното нетно специфично количество електрическа енергия – 3724 kwh, въз основа на което е определена преференциална цена по т. 4 от решение № Ц-10 от 30.03.2011 г. на Държавната комисия за енергийно и водно регулиране, за периода от 20.02.2015 г. до 30.11.2018 г., или общо в размер на 829 061. 92 лв., претърпени вследствие на отмененото решение № Ц-5/20.02.2015 г., законната лихва за забава от 7599, 73 лв. върху главницата от 12.11.2018 г. до датата на подаване на исковата молба, 3) законната лихва за забава върху главниците за периода от датата на подаване на исковата молба до датата на окончателно изплащане на дължимите суми.

**ОСЪЖДА** [фирма] да заплати в полза на Комисията за енергийно и водно регулиране направените по делото разноси в размер на 400 лв., както и

възнаграждение за юрисконсулт в размер на 450 лв.

**РЕШЕНИЕТО** подлежи на обжалване с касационна жалба в 14-дневен срок от съобщаването му, пред Върховния административен съд, с връчване на преписи за страните по чл. 138 от АПК.

**АДМИНИСТРАТИВЕН СЪДИЯ:**